

UD2 EL FUNCIONAMENT DEL MERCAT

1. Recursos i creixement.
2. Mercats, empreses i famílies.



Introducció

Qualsevol bé o servei és producte d'una acció conjunta de treball, eines i altres materials i instal·lacions, que anomenem **factors de producció**, combinats seguint un conjunt d'instruccions, semblants a una recepta de cuina, que es coneixen com a **tecnologia**.

Quan la tecnologia millora o augmenta la quantitat de recursos econòmics disponibles es fa possible un fenomen de gran interès: **el creixement econòmic**.

Mitjançant aquestes decisions, les empreses interaccionen amb les famílies als mercats on es venen i compren els seus productes, en un procés continuat de tempteu a través del qual es van modificant les decisions de producció i els preus de venda. Al seu torn, les empreses negocien amb les famílies la contractació de recursos productius al mercat de factors de producció. Amb els diners que les famílies hi obtenen (salaries, interessos i lloguers), compraran a les empreses els seus productes. I tot recomença...



Els factors de producció

Els **recursos productius** o **factors producció** són els elements bàsics que s'empren en la producció i la distribució de béns i serveis.

Classificació dels factors producció:

- **Recursos naturals (terra):** Provenen de la natura. (recursos minerals o del mar)
- **Factors treball:** És tota activitat humana remunerada, física o intel·lectual que intervé en el procés productiu.
- **Béns de capital:** Són béns que són titularitat de l'empresa i que es divideixen en dos grans grups: els diners i els elements físics o equips que s'utilitzen en la producció i la distribució dels béns i els serveis (exemple: edificis, maquinària, mobiliari, ordinadors...

La combinació dels recursos productius.

Tots els països disposen d'una determinada dotació de recursos productius (recursos naturals, treball i capital), però quina quantitat de béns i serveis són capaços de produir amb aquests recursos? I, encara que sigui així, depèn tot de la quantitat de recursos? De fet, és tan important la quantitat de recursos com la manera de combinar-los. Aquesta combinació dels recursos productius, és a dir, el mètode de producció emprat, es coneix amb el nom de **tecnologia**.

La **tecnologia** és la manera com es combinen els diferents recursos productius per tal d'obtenir un bé o servei.

1. Quins tipus de renda coneixes? I quins factors productius?
2. Classifica els recursos productius següents a la categoria que els pertoca: oli, diners, màquines, fusta i un teixit artesanal.
3. Si comparéssim la mateixa empresa avui i fa cinquanta anys, quins canvis creus que veuríem pel que fa als recursos productius que emprava per desenvolupar la seva activitat? Posa'n un exemple.
4. Indica al teu quadern, en cadascun d'aquests negocis, quins factors o recursos productius necessitaran per produir:

1. Un forn de pa.
2. Una fusteria.
3. Un supermercat.
4. Una caixa d'estalvis.
5. Una acadèmia d'ensenyament.

El pagament dels factors de producció

Els factors de producció pertanyen a les persones, i aquestes els venen o els lloguen a les empreses a canvi d'un pagament anomenat *renda*.

La **renda** representa el valor o el preu que es paga per la utilització d'un recurs productiu en un període de temps determinat.

El pagament dels factors de producció

La renda rep diferents noms en funció del recurs productiu que la generi: **salari** (si prové del treball), **lloguer** (si prové dels recursos naturals) i **interès** (si el seu origen és el capital).

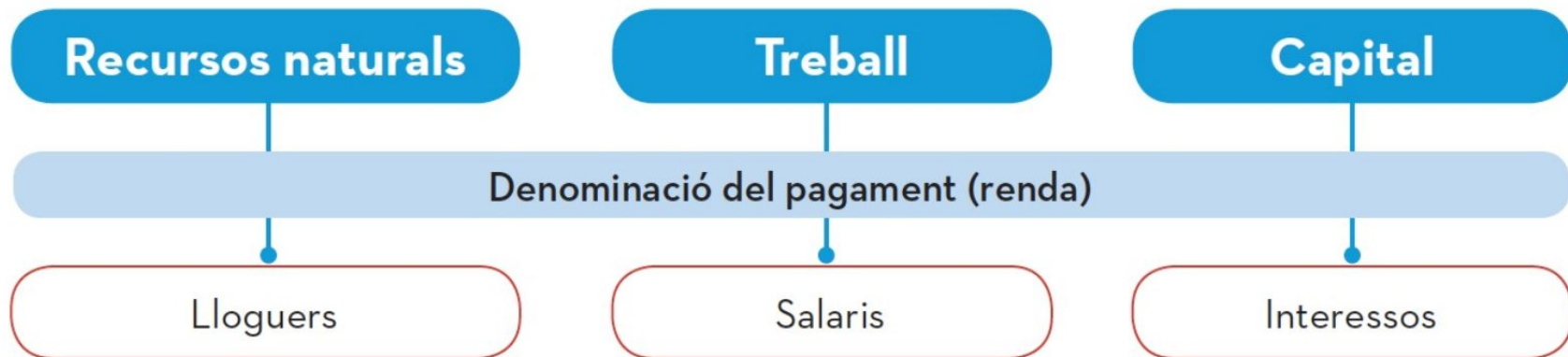
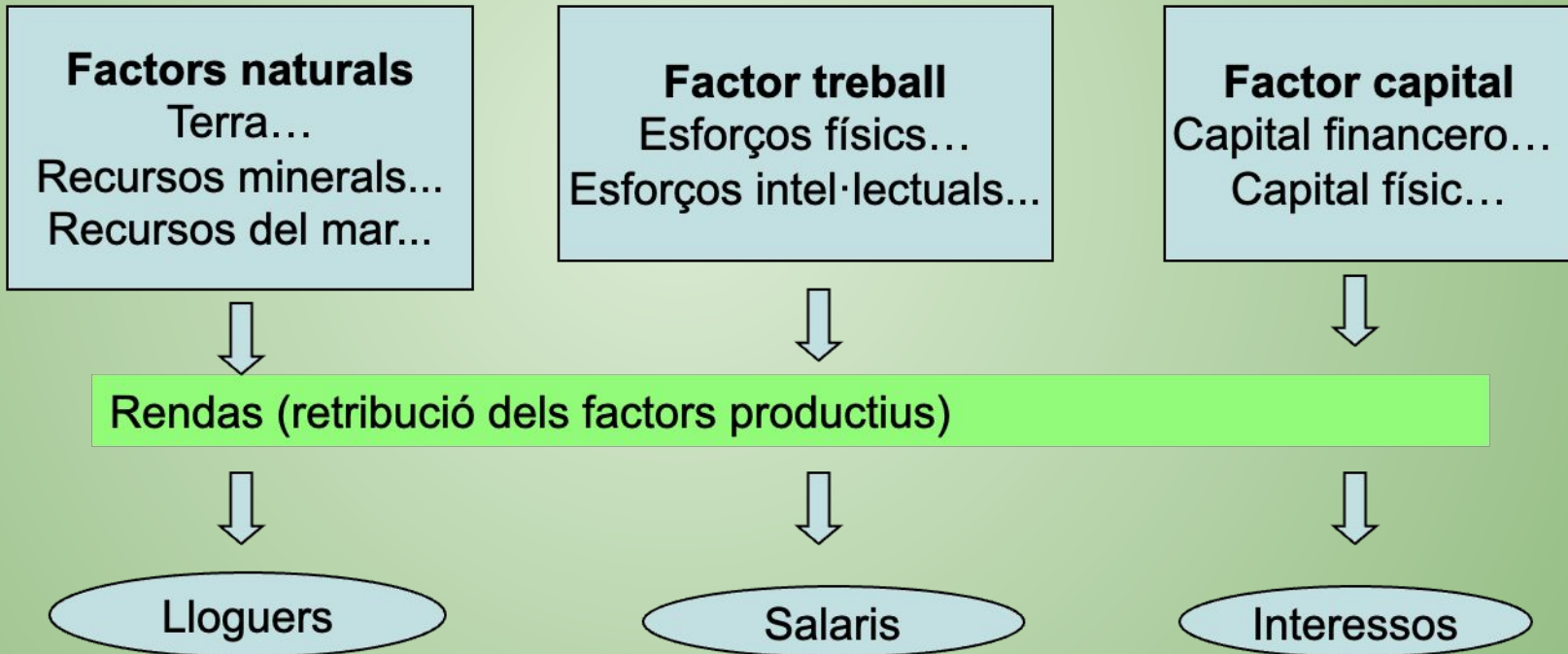


Figura 2.2. Diferents denominacions per al pagament dels recursos productius.

Els factors de producció (resum)

La **tecnologia** és la manera com es combinen els diferents recursos productius disponibles per tal d'obtenir un bé o servei.



Eficiència tècnica i eficiència econòmica

La **tecnologia** és la forma en la qual es combinen els diferents recursos productius disponibles per obtenir un bé o servei.



Les empreses busquen les tecnologies més **eficients**

1. Eficiència tècnica

- 1. S'usa el menor nombre de factors per produir el màxim possible de output.
- 2. Menys inputs o factors productius
Igual output.
- 3. Igual inputs (recursos) i més outputs (productes i serveis)



2. Eficiència econòmica

És seleccionar la més barata de les tecnologies eficients tècnicament o, si de cas, de les disponibles.

Eficiència tècnica i l'eficiència tecnològica

Tecnologia	Treball (hores)	Capital (màquines)	Parells de sabatilles	Solució: Eficient?
Z	8	2	1.000	●
A	8	1	1.000	●
B	3	2	1.000	●

Les 3 tecnologies obtenen la mateixa quantitat de productes (100 parells de sabatilles), però la tecnologia B només necessita $3+2=5$ unitats de recursos, menys que les altres dues, per tant serà la més eficient tecnològicament

PRODUCTIVIDAD DE UN FACTOR DE PRODUCCIÓN

$$\text{Productividad factor} = \frac{\text{Producción obtenida}}{\text{Factores utilizados}}$$

La productividad de un factor nos indica cuantos productos obtiene un factor productivo (un trabajador, una máquina etc.) en un tiempo determinado. La fórmula que utilizamos para calcular la productividad del factor es la siguiente.

Ejemplo: una cafetería produce 300 cafés al día con 3 trabajadores y 2 máquinas ¿cuál es la productividad del factor trabajo? ¿Y la del factor capital (máquinas)?

$$\text{Productividad factor trabajo} = \frac{300 \text{ cafés}}{3 \text{ trabajadores}} = 100 \text{ cafés por trabajador}$$

$$\text{Productividad factor capital} = \frac{300 \text{ cafés}}{2 \text{ máquinas}} = 150 \text{ cafés por máquina.}$$

El creixement econòmic

Amb els recursos productius i la tecnologia de què disposen, les societats assoleixen una determinada producció de béns i serveis. L'indicador que mesura el valor d'aquesta producció és el Producte Interior Brut.

El Producte Interior Brut (PIB) és el valor de la producció de béns i serveis d'una societat en un període de temps determinat.

La producció d'un país, i per tant el seu PIB, varia d'any en any. Per exemple, si augmenta la quantitat de recursos productius disponibles o millora la tecnologia (mitjans de producció), també poden augmentar les possibilitats de producció. Quan això succeeix parlem de creixement de l'economia, o diem que el país creix econòmicament.

El creixement econòmic és l'increment del valor de la producció de béns i serveis d'una societat en un període de temps determinat.

4. El creixement econòmic

El creixement econòmic és l'increment del valor de la producció de béns i serveis d'una societat en un període de temps determinat.

Es mesura a través de PIB

Produït per:

- Augment del nombre de factors
- Millora de la productivitat

Es pot representar a través del model de la FPP

8. Què són les possibilitats de producció? Com es relaciona aquest concepte amb la producció potencial?
9. Com s'incrementen les possibilitats de producció dels països?
10. Econolàndia és un país que esmerça tots els seus recursos disponibles en la producció de dos béns: avions i tractors. Les combinacions de producció, mesurades en unitats produïdes, són les que es mostren a la següent taula:

	A	B	C	D	E
Avions	0	1	2	3	4
Tractors	2.00	1.50	1.00	500	0

Quin és el cost d'oportunitat de produir un avió?

El creixement econòmic

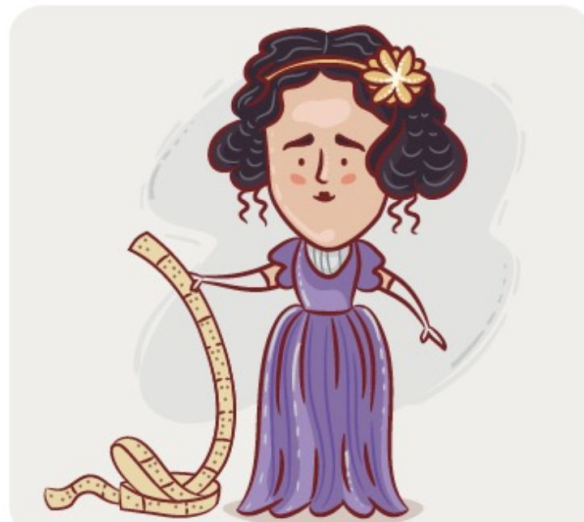
Vocabulari

Productivitat. Relació entre la quantitat de béns i serveis produïts i els recursos esmerçats en la seva producció.

Important

No confonguis els termes productivitat i producció. La **producció** és una mesura absoluta (km, m o €) i la **productivitat** és una mesura que relaciona dues variables diferents (km/h, m/s o €/hora).

El desenvolupament dels ordinadors i la programació ha estat clau en el creixement experimentat en els últims 50 anys. Una de les capdavanteres fou Ada Lovelace, una matemàtica i escriptora anglesa de mitjans del segle XIX que va crear el primer algoritme dissenyat per a ser processat per una màquina.



El creixement econòmic

Hi ha dues maneres de créixer econòmicament, en quantitat i en qualitat:

- **Augmentant els recursos productius (quantitat).**

Per incrementar la producció de béns calen més recursos, més treballadors, més instal·lacions, més diners, etc.

- **Millorant la productivitat (qualitat).**

Amb els mateixos mitjans, és a dir, amb el mateix nombre de recursos productius, poden produir-se més unitats. Per exemple, per augmentar la seva productivitat, un país pot formar millor els seus treballadors o implantar nous avenços tecnològics. Tot això millorarà els resultats que generen les combinacions disponibles de recursos productius.

El creixement econòmic

De la mateixa manera que hi ha factors que contribueixen a augmentar la productivitat dels països, també hi ha factors que fan que minvi. Per exemple, instal·lacions o tecnologies antiquades, o una inadequada formació dels treballadors.



Una guerra, covid 19 va fer minvar el PIB



Activitat resolta 1

El Rafa estudia 4 folis en 2 hores, mentre que la Diana n'estudia 4 en 1 hora:

- a) Compara els resultats d'aquests dos estudiants en termes de producció i productivitat.
- b) A partir de les mesures que s'indiquen a continuació per intentar que el Rafa i la Diana millorin la seva capacitat d'estudi, assenyala en cada cas si és un factor que augmenta la productivitat o un factor que incrementa la quantitat dels recursos productius: *estudiar més hores, esquematitzar els continguts, passar en net els exercicis, agençar el lloc d'estudi i matricular-se en una acadèmia.*

Solució:

- a) La producció del Rafa és igual que la de la Diana (4 pàgines), però en termes de productivitat la Diana aprofita millor el seu temps d'estudi (4 pàgines/hora) que el Rafa (2 pàgines/hora).

	Hores d'estudi (recurs productiu: treball)	Pàgines estudiades (producció)	Productivitat (pàgines/hora)
Rafa	2	4	$4/2 = 2$ pàgines/hora
Diana	1	4	$4/1 = 4$ pàgines/hora

- b) Mesures per millorar l'estudi diari:

Estudiar més hores.	<i>Increment de recursos productius.</i>
Esquematitzar els continguts.	<i>Augment de la productivitat.</i>
Passar en net els exercicis.	<i>Augment de la productivitat.</i>
Agencar el lloc d'estudi.	<i>Augment de la productivitat.</i>
Matricular-se en una acadèmia.	<i>Increment de recursos productius.</i>

11. Quina és la diferència entre els termes *producció* i *productivitat*? Posa un exemple amb algun esport que practiquis o t'agradi.
12. Per què és important la variació del PIB d'un any respecte a l'anterior?
13. Relaciona els conceptes següents: *producció*, *productivitat* i *PIB*.
14. Un ceramista treballa cinc dies a la setmana a raó de vuit hores diàries. Si la seva producció diària és de 24 peces, quina és la seva producció setmanal? Quina és la seva productivitat per hora treballada?

La taula següent mostra el treball que han fet dos flequers. La seva jornada laboral en el mes d'octubre va ser de quatre hores al dia:

OCTUBRE	Pastissos dia	Productivitat	
LLUÍSA	24 pastissos		
cARME	20 pastissos		

1. Quantes unitats suma la producció diària d'aquesta fleca?
2. Calcula la productivitat per hora de cada flequer.
3. Al novembre l'empresa va ampliar el contracte a la Lluïsa i va passar a treballar vuit hores diàries, mentre que la Carme va continuar amb la mateixa jornada de treball. Aquell mes la Lluïsa va fer 32 pastissos al dia i la Carme, 24. Fes una taula similar a l'anterior i calcula la producció i la productivitat del mes de novembre.
4. La producció del mes de novembre va créixer en relació amb la del mes d'octubre. Quina és la causa de l'augment?

17. Ordena de més a menys importants, segons el teu parer personal, les següents mesures per impulsar el creixement econòmic:

1. Impartir cursos de formació als treballadors.
2. Fomentar inversions que permetin l'obtenció o la implantació d'avenços tecnològics.
3. Signar acords amb altres països per explotar els seus recursos naturals.
4. Afavorir la immigració de mà d'obra qualificada.
5. Facilitar la creació d'empreses.

Kahoot: <https://play.kahoot.it/v2/gameblock?quizId=3c36745e-c6e8-4a22-abfa-80f36bf6a2fa>

Exercicis

Recursos i creixement

1.  Quins tipus de renda coneixes? I quins factors productius?
2.  Classifica els següents recursos productius en la seva categoria corresponent: oli, diners, màquines, fusta i treball d'artesania.

4.  Indica, per a cadascun dels següents negocis, quins factors o recursos productius es necessiten per a la seva producció: una fleca, una fusteria, un supermercat, una caixa d'estalvis i una acadèmia d'ensenyament.

Per a això, realitza al teu quadern un quadre com el de la taula següent i emplena'l amb les teves respostes.

	Factors de producció		
	Terra	Treball	Capital
Exemple: un locutori d'Internet	Llum, aigua	Personal amb coneixements informàtics	Local, ordinadors, diners
Un forn de pa	...	...	...
Una fusteria	...	...	...
Un supermercat	...	...	...
Una caixa d'estalvis	...	...	...
Una acadèmia d'ensenyament	...	...	...

PROVA UD 1 I 2 DIMARTS 10 OCTUBRE

ÀNIM!!!